

STRESZCZENIE

Przestrzeń publiczna pozostaje niezwykle ważnym elementem zurbanizowanych obszarów. Kształtuje ona charakter miasta, wpływa na jego odbiór i przyczynia się do tworzenia więzi społecznych. Jest jednak często zaniedbywana. Szczególnie jest to widoczne w krajach post-sowieckich, gdzie po latach zaniedbań nadal głównie środki budżetowe przeznaczane są na zaspokajanie potrzeb podstawowych. Analiza przestrzeni publicznej, zwłaszcza w kontekście społecznym, to temat prawie nieobecny w literaturze.

Jednocześnie mamy do czynienia z demokratyzacją przestrzeni publicznej. Proces ten ma na celu umożliwienie obywatelom aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu ich wspólnego środowiska, wspierając poczucie własności i spójności społeczności. Często brakuje jednak obywatelom środków, narzędzi i wiedzy potrzebnej do wprowadzania korzystnych zmian. W poniższej pracy autor przedstawia te narzędzia zarówno opisując konkretne studium przypadków jak i tworząc praktyczny poradnik jak niskim kosztem poprawiać funkcjonowanie przestrzeni publicznej.

W pracy doktorskiej autor głównie bazował na metodzie badań praktycznych, tak zwanego *research in practice*. Omówiono projekty zrealizowane przez autora. Celem tych projektów jest maksymalne poprawienie jakości i użyteczności przestrzeni przy jednoczesnym zachowaniu możliwie niskich kosztów realizacji. Dla bardziej kompleksowego zobrazowania zagadnienia przedstawione zostaną także realizacje innych projektantów, również projekty autora zrealizowane przed rozpoczęciem studiów doktorskich. Pokaże to proces, jaki doprowadził autora do sformułowania tezy poniższej pracy.

Istotnym efektem tej publikacji ma być zmiana wyobrażenia odbiorców o przestrzeni publicznej, wskazaniu im na jej potencjał, co wiąże się ze świadomym zaangażowaniem samych użytkowników lub władz w lepsze kształtowanie życia miejskiego.

Opisane w pracy projekty w większości skupiają się na działaniach partyzanckich, spontanicznych, z pominięciem procesów planowania czy formalizowania. Poglądy zawarte w rozprawie są zakorzenione w procesach aktywizmu projektowego (określanego w literaturze jako: *guerilla urbanism*, *tactical urbanism* czy *placemaking*), a celem pracy jest podkreślenie korzyści, jakie mogą wynikać z jego stosowania w praktykach projektowych. Uznanie tego typu metod w powszechnej metodologii projektowej jest istotne dla kształtowania lepszej jakości przestrzeni miejskiej.

Poprawienie lub naprawienie przestrzeni miejskiej często nie wymaga wielkich nakładów pracy czy też nakładów finansowych, wymaga za to użycia wyobraźni i odrobiny wiedzy.

Public space remains an extremely important element of urbanized areas. It shapes the character of a city, influences its perception and contributes to the formation of social ties. However, it is often neglected. This is particularly evident in post-Soviet countries, where, after years of neglect, it is still mainly budgetary resources that are devoted to

meeting basic needs. The analysis of public space, especially in a social context, is a topic almost absent from the literature.

At the same time, we are facing the democratization of public space. This process aims to enable citizens to actively participate in shaping their common environment, fostering a sense of community ownership and cohesion. However, citizens often lack the budget, tools and knowledge needed to bring about beneficial change. In the following work, the author presents these tools both by describing a specific case studies and by creating a practical guide on how to improve the functioning of public space at low cost.

In the dissertation, the author mainly relied on the method of *research in practice*. Projects implemented by the author are discussed. The aim of these projects is to maximize the quality and usability of space while keeping the cost of implementation as low as possible. To illustrate the issue more comprehensively, the realizations of other designers will also be presented, including also the author's projects completed before he began his doctoral studies. This will show the process that led the author to formulate the thesis of the following work.

An important effect of this publication is to change the public's perception of public space, pointing out to them its potential, which involves the conscious involvement of the users themselves or the authorities in better shaping urban life.

The projects described in the dissertation mostly focus on guerrilla, spontaneous actions, bypassing planning or formalization processes. The views contained in the dissertation are rooted in the processes of design activism (referred to in the literature as: guerilla urbanism, tactical urbanism or placemaking), and the aim of the work is to highlight the benefits that can result from its application in design practices. Recognition of such methods in common design methodologies is important for shaping a better quality of urban space.